Europos Parlamentas
2024-2029

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas
Pirmininkė

8.9.2025

Biudžeto komiteto
pirmininkui
Johanui Van Overtveldtui
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams lėšų mobilizavimo pagal Belgijos paraišką „EGF/2025/001 BE/BelGaN“ (2025/0198(BUD))

Gerb. Pirmininke,

vykdant nurodytą procedūrą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui buvo pavesta pateikti nuomonę Jūsų komitetui. 2025 m. rugsėjo 2 d. posėdyje komitetas nusprendė šią nuomonę pateikti laiško forma.

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas aptarė šį klausimą 2025 m. rugsėjo 8 d. posėdyje. Tame posėdyje jis nusprendė atsakingam Biudžeto komitetui pateikti toliau išdėstytą nuomonę.

Pagarbiai

(parašas) Li Andersson

NUOMONĖ

A. kadangi 2025 m. vasario 21 d. Belgija pateikė paraišką mobilizuoti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams (EGF) lėšas pagal Reglamento (ES) 2021/691 (EGF reglamentas) 8 straipsnio 1 dalį, nes buvo atleisti Belgijos įmonės „BelGaN BV“ (toliau – „BelGaN“) darbuotojai ir tai yra ekonomikos sektorius, kuris priskiriamas NACE 2 red. 26 skyriui (Kompiuterių, elektroninių ir optinių produktų gamyba); kadangi „BelGaN“ darbuotojai atleisti NUTS 2 lygmens Rytų Flandrijos provincijos (BE23) regione;

B. Belgija šią paraišką pateikė laikydamasi Reglamento (ES) 2021/691 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytų intervencijos kriterijų. Šiame punkte reikalaujama, kad per keturių mėnesių ataskaitinį laikotarpį (šiuo atveju nuo 2024 m. liepos 31 d. iki 2024 m. lapkričio 30 d.) valstybės narės įmonėje būtų sustabdyta ne mažiau kaip 200 atleistų darbuotojų veikla, įskaitant tiekėjų ir tolesnės gamybos grandies įmonėse atleistus darbuotojus ir (arba) savarankiškai dirbančius asmenis, kurių veikla nutrūko; kadangi įvertinusi šią paraišką ir laikydamasi visų taikytinų EGF reglamento nuostatų, Komisija padarė išvadą, kad EGF finansinės paramos suteikimo sąlygos yra įvykdytos;

C. kadangi paraiška yra susijusi su 417 atleistų darbuotojų (reikalavimus atitinkantys paramos gavėjai), kurie nustojo dirbti pirmiau nurodytuose ekonomikos sektoriuose;

D. kadangi 2025 m. rugpjūčio 26 d. Komisija Parlamentui ir Tarybai pateikė pasiūlymą dėl sprendimo dėl EGF lėšų mobilizavimo Belgijai siekiant paremti visų atleistų paramos gavėjų (417 tikslinių paramos gavėjų) reintegraciją į darbo rinką;

E. kadangi darbuotojai buvo atleisti, nes įmonė „BelGaN“ bankrutavo; kadangi „BelGaN“ perėmė JAV puslaidininkų gamintojas „Onsemi“ gamybos ir mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros infrastruktūrą Audenardėje, siekdama plėtoti galio nitrido (GaN) lustų technologijas; kadangi galio nitridas turi didelį potencialą puslaidininkių pramonėje ir gali iš esmės pagerinti tradicinių silicio lustų veikimą ir efektyvumą. „BelGaN“, kaip puslaidininkių gamintoja, orientuodamasi į automobilių sektorių aktyviai ieškojo naujų investuotojų, kurie padėtų jai kapitalui imliame perėjimo procese – pereinant nuo silicio lustų gamybos prie galio nitrido lustų gamybos; kadangi, vis dėlto, galio nitrido perspektyvos nepakako, kad įmonė išliktų, o 2023 m. „BelGaN“ patyrė nuosmukį ir dėl didėjančių energijos, cheminių medžiagų ir darbo sąnaudų patyrė 8,3 mln. EUR grynųjų nuostolių, palyginti su 55 mln. EUR pajamų; kadangi įmonė negalėjo pritraukti pakankamai investicijų, o tai galiausiai lėmė jos žlugimą. „BelGaN“ nutraukė veiklą ir 2024 m. liepos 30 d. paskelbė bankrotą, todėl atleista 417 darbuotojų;

F. kadangi Belgijoje nuo 2022 m. bankrotų daugėja; kadangi 2024 m. bankrutavo daugiau kaip 11 000 įmonių, iš kurių 57 proc. buvo Flandrijoje – tai didžiausias skaičius nuo 2013 m. kadangi dėl to prarastos 32 566 darbo vietos (59 proc. Flandrijoje), t. y. 18,3 proc. daugiau nei 2023 m.; kadangi Flandrijos darbo rinkai daro poveikį pastarojo meto restruktūrizavimo įvykiai, pavyzdžiui, atleidimas iš darbo įmonėse „Van Hool“, „Sappy“ ir „Purmo“, dėl kurio Belgija pateikė paraišką EGF paramai gauti: sumažėjo laisvų darbo vietų šiame pramonės sektoriuje;

G. kadangi Audenardę labiausiai paveikė darbuotojų atleidimas iš „BelGaN“. kadangi

2024 m. gruodžio mėn. darbo ieškančių bedarbių skaičius Audenardėje padidėjo 9 proc., palyginti su ankstesniais metais; kadangi ypač padaugėjo aukštos kvalifikacijos ir vidutinės kvalifikacijos bedarbių (atitinkamai +13,5 proc. ir +12,9 proc.), o žemos kvalifikacijos darbuotojų skaičius padidėjo 3 proc. kadangi Audenardėje laisvų darbo vietų, apie kurias darbdaviai pranešė Flandrijos valstybinei užimtumo tarnybai VDAB, skaičius 2024 m. sumažėjo 17,7 proc., palyginti su ankstesniais metais; kadangi laisvų darbo vietų skaičiaus mažėjimo tendencija buvo tokia pati: 2024 m. jis sumažėjo 21,8 proc., palyginti su 2023 m., arba 32,4 proc., jei atsižvelgiama tik į pramonines profesijas, o tai rodo stagnuojančią darbo rinką; kadangi, pasak VDAB, dėl senėjančios darbo jėgos ir nepakankamo jaunesnio amžiaus žmonių domėjimosi gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos technologijomis (STEM) sunku pakeisti į pensiją išeinančius darbuotojus pramonės darbo vietose, o tai gali tapti pranašumu buvusiems „BelGaN“ darbuotojams pereinamuoju laikotarpiu;

H. kadangi „BelGaN“ bankrotas buvo netikėtas. Susitarusi su darbuotojų atstovais – Belgijos generaline darbo federacija (ABVV) ir Krikščioniškųjų profesinių sąjungų konfederacija (ACV) – VDAB nusprendė nedelsiant pradėti teikti priemones darbuotojams, o ne laukti galimo perėmimo; kadangi dėl šios priežasties pasiruošti buvo galima tik iš dalies; kadangi „Thema Foundries“ jau patvirtino, kad užims buvusią „BelGaN“ teritoriją, kad Flandrijoje būtų įsteigtas naujas fotoninių lustų centras; kadangi tai gali suteikti naujų darbo galimybių buvusiems „BelGaN“ darbuotojams, kurie praėjusiais metais buvo atleisti iš darbo ir kurie gaus EGF paramą;

I. kadangi EGF didžiausia metinė suma neviršija 30 mln. EUR (2018 m. kainomis), kaip nustatyta 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, su pakeitimais, padarytais 2024 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2024/765, 8 straipsnyje.

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Biudžeto komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. primena, kad EGF tikslas – parodyti solidarumą su paramos gavėjais ir teikti jiems paramą; mano, kad EGF finansiniai įnašai pirmiausia turėtų būti skiriami aktyvioms darbo rinkos politikos priemonėms ir prie individualių poreikių pritaikytoms paslaugoms, kuriomis siekiama greitai reintegruoti paramos gavėjus padedant jiems gauti deramas ir tvarias darbo vietas pradiniame jų veiklos ar kitame sektoriuje; pabrėžia, kad svarbu paruošti darbuotojus skubiai reikalingai žaliajai ir skaitmeninei Europos ekonomikos ir visuomenės pertvarkai ir juos atitinkamai remti; atsižvelgdamas į tai pakartoja, kad Sąjunga atlieka svarbų vaidmenį, nes prisideda, be kita ko, per EGF, prie teisingai pertvarkai pagal Europos žaliąjį kursą būtinų kvalifikacijų finansavimo;

2. pritaria Komisijai, kad tenkinamos EGF reglamento 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytos sąlygos ir kad Belgija turi teisę pagal šį reglamentą gauti finansinę 931 690 EUR paramą, kuri sudaro 85 proc. visų išlaidų, siekiančių 1 096 107 EUR ir apimančių prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų išlaidas (1 052 607 EUR) ir parengiamosios, valdymo, informavimo ir viešinimo, kontrolės ir ataskaitų teikimo veiklos išlaidas (43 500 EUR);

3. pažymi, kad Belgija pranešė, kad pagal nacionalinės darbo teisės nuostatas dėl aktyvaus restruktūrizavimo valdymo, restruktūrizuojamos įmonės turi įsteigti užimtumo skyrių, kurio tikslas – per tris mėnesius suteikti dėl kolektyvinio atleidimo atleistiems darbuotojams 30 valandų trukmės įdarbinimo paslaugų (vyresniems nei 45 metų darbuotojams – 60 valandų per šešis mėnesius); kadangi, vis dėlto, šis teisinis įpareigojimas bankroto atveju netaikomas, VDAB savo ištekliais suteikė darbuotojams galimybę naudotis įdarbinimo paslaugomis;

4. pabrėžia, kad Belgija patvirtino, jog priemonėms, kurioms skiriama EGF finansinė parama, nebus skiriama finansinė parama pagal kitas Sąjungos finansines priemones;

5. pažymi, kad prie individualių poreikių pritaikytą suderintą paketą, kuris turi būti teikiamas atleistiems darbuotojams, sudaro šios priemonės: a) informacinės sesijos, b) perdarbinimo paslaugos (skaitmeninių įgūdžių vertinimas, pagalba ieškant darbo arba pagalba savarankiškai dirbantiems asmenims ir t. t.), c) mokymas ir perkvalifikavimas, d) mokymas darbo vietoje, e) darbo mugė, f) pagalba ieškant darbo ir g) laisvų darbo vietų paieška ir darbo jėgos pasiūlos ir paklausos derinimas;

6. ypač pabrėžia, jog svarbi EGF reglamento 7 straipsnio 2 dalis, pagal kurią reikalaujama, kad rengiant suderintą paketą būtų atsižvelgiama į darbo rinkos ateities perspektyvas ir būsimus įgūdžių, kurie būtų suderinami su perėjimu prie efektyvaus išteklių naudojimo ir tvarios ekonomikos, poreikius, ypatingą dėmesį skiriant įgūdžių, kurių reikia skaitmeninės pramonės amžiuje, sklaidai; palankiai vertina tai, kad paketo IRT mokymai ir papildoma parama, kuriuos numatyta teikti teikiant perdarbinimo paslaugas, apima tokius įgūdžius, visų pirma skaitmeninių įgūdžių vertinimą ir priemones, sudarančias galimybes darbuotojams pasiskolinti nešiojamąjį kompiuterį, dalyvauti naudojimosi kompiuteriu mokymuose ir gauti atsakymus į skaitmeninės srities klausimus;

7. primena, kad yra galimybė taikyti specialias laikinas priemones iš suderinto paketo, įskaitant, be kita ko, vaiko priežiūros išmokas, kaip numatyta EGF reglamento 7 straipsnio 2 dalies b punkte, siekiant palengvinti darbo ieškančių asmenų dalyvavimą siūlomoje veikloje.